ՊԱԱՏԱ ԶԱՔԱՐԵԻՇՎԻԼԻ . «ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ ԱԿՆՈՑՆԵՐԸ ՀԱՆԵՑԻՆՔ ԵՎ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՆ ԻՐԱՏԵՍՈՐԵՆ ԵՆՔ ՆԱՅՈՒՄ »

2014 թվականի հունվարի 1-ից փոխվել է Վրաստանի վերաինտեգրման հարցերով պետնախարարի աշխատակազմի անվանումը: Վրաստանի կառավարության որոշմամբ, «Վերաինտեգրման հարցերով պետնախարարի » պաշտոնը ներկայումս կոչվում է «Հաշտեցման եւ քաղաքացիական իրավահավասարության հարցերով պետնախարար »:

Անվանման փոփոխության եւ դրա հետ կապված մոտեցումների հարցերով մենք զրուցեցինք Վրաստանի հաշտեցման եւ քաղաքացիական իրավահավասարության հարցերով պետնախարար ՊԱԱՏԱ ԶԱՔԱՐԵԻՇՎԻԼՈՒ հետ:

- Բատոնո Պաատա , ինչո՞վ էր պայմանավորված անվան փոփոխման անհրաժեշտությունը:

- Նախ հարկ եմ համարում ընդգծել, որ նոր անվանումը իր մեջ ներառում է երկու ուղղություններ` հակամարտություններն ու ազգային փոքրամասնությունների ինտեգրումը: «Հաշտեցման» բաղադրիչը վերաբերում է հակամարտությունների կարգավորմանը, իսկ «Քաղաքացիական իրավահավասարությունը»` մեր այն քաղաքացիներին, ում վերաբերում են ինտեգրման հարցերը:

Նրանից հետո, երբ Վրաստանում հիմնվեց վերաինտեգրման նախարարությունը, որը փոխարինեց հակամարտությունների կարգավորման նախարարությանը, այն ծայրաստիճան բացասական արձագանք առաջացրեց Սուխումիում եւ Ցխինվալիում: Նրանք ուղղակի ընդհատեցին այդ նախարարության ներկայացուցիչների հետ բանակցությունները:

Նրանց համար «վերաինտեգրում» արտահայտությունը նշանակում էր, որ այդ տարածաշրջանները, առանց հաշվի առնելու մարդկանց ցանկությունը, վերաինտեգրվելու են մնացած Վրաստանին: Մենք այլ մոտեցում ունենք: Մենք ցանկանում ենք հակամարտությունները կարգավորել բանակցությունների ուղիով, բոլոր կողմերի շահերի հաշվառմամբ: Չեմ կարծում, որ աբխազներն ու օսերը մեծ օգուտ են ստացել, որ Ռուսաստանն իրենց ճանաչել է: Վրաստանը նրանց ինքնարտահայտման այլ ձեւաչափ է առաջարկում: Մենք Աբխազիային եւ Ցխինվալիի տարածաշրջանին առաջարկում ենք բանակցություններն սկսել մաքուր էջից, քանի որ Վրաստանում իրոք իշխանությունը էականորեն փոխվել է, այն նորովի է դիտում ինչպես անցյալը, այնպես էլ` ապագա հեռանկարները:

Ուղղակի մենք հանեցինք վարդագույն ակնոցները եւ ամեն ինչին սկսել ենք իրատեսորեն նայել: Իսկ իրականությունն այն է, որ Վրաստանը շարժվում է Եվրոպայի ուղղությամբ, իսկ Ռուսաստանը Կովկասում կորցնում է իր ազդեցությունը:

Գերատեսչության անվանման մեջ «վերաինտեգրում» արտահայտությունն արգելքներ էր հարուցում աբխազական եւ օսական հասարակության կապերում: Իսկ նոր անվանումը չեզոք է ու ներառում է երկու ուղղությունները, եւ մենք հուսով ենք, որ այդ փոփոխության շնորհիվ, մեր ընդդիմախոսների փաստարկներից մեկը կհանվի:

- Որքանո՞վ է իրատեսական Թբիլիսիի եւ Սուխումիի , ինչպես նաեւ Թբիլիսիի եւ Ցխինվալիի միջեւ անմիջական երկխոսության իրականացումը:

- Ժամանակին Սաակաշվիլին հայտարարում էր, որ նրանց հետ հարաբերություններն իմաստ չունեն, քանի որ վերջիններս բանակցային կողմ չեն ներկայացնում եւ Ռուսաստանի ձեռքին միայն խամաճիկներ են: Դա աբխազներին ու օսերին զայրացնում էր:

Այժմ, երբ նրանց ուղղակի հարաբերություններ ենք առաջարկում, առաջին պլան են մղում նախապայմանները: Վախենում եմ, որ հասնենք այնպիսի ժամանակների, երբ կհամոզվենք,

1 / 3

ՊԱԱՏԱ ԶԱՔԱՐԵԻՇՎԻԼԻ . «ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ ԱԿՆՈՑՆԵՐԸ ՀԱՆԵՑԻՆՔ ԵՎ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՆ ԻՐԱՏԵՍՈՐԵՆ ԵՆՔ ՆԱՅՈՒՄ »

որ Սաակաշվիլին իրավացի էր, թեպետ դա չէի ցանկանա: Չէի ցանկանա` պարզվեր, որ աբխազներն ու օսերն իրենցից ընդհանրապես ոչինչ չեն ներկայացնում եւ անմիջական բանակցություններ պետք է վարվեն միայն Մոսկվայի հետ: Բոլոր դեպքերում, վրացական կողմը համբերություն ու ժամանակ ունի:

Այդ տարածաշրջաններում, իրոք, հիմնախնդիրները շատ են: Աբխազներն ու օսերը առավել լավ տնտեսական, քաղաքական եւ սոցիալական պայմաններում են ցանկանում ապրել: Անընդհատ բողոքներ են հնչում, որ այդ տարածաշրջանների բնակիչներին ոչ մի տեղ չեն թողնում: Օգնության համար պատրաստ ենք անել հնարավոր ամեն ինչ, ուշադրությունը բեւեռենք հումանիտար հարցերի վրա, սակայն այդ հարցերը ո՞ւմ հետ քննարկենք, չէ՞ որ անմիջական, ուղղակի բանակցությունների ձեւաչափ գոյություն չունի:

Կրկնում եմ, մենք պատրաստ ենք կողքի դնել բոլոր այն հարցերը, որոնք անընդունելի են մեզ եւ նրանց համար: Օրինակ` կարգավիճակի հիմնախնդիրը: Մենք կարող ենք քննարկել այն հարցերը, որոնցով հնարավոր է հասնել փոխընդունելի տարբերակների:

Մենք պատրաստ ենք այդ տարածաշրջանների հետ քննարկել բազում հրատապ հարցեր` ինչպես սոցիալական, այնպես էլ տնտեսական: Օրինակ, Ցխինվալիի դե ֆակտո իշխանությունը հաճախ էր բարձրացնում Ախալգորիի շրջանի գազի մատակարարման հարցը, միաժամանակ համոզված էր, որ Թբիլիսին դա կմերժեր: Հենց որ մեզանում իշխանությունը փոխվեց, ես անձամբ հայտարարեցի, որ համաձայն եմ այդ նախագծի հետ: Դրանից հետո, իրենց իսկ նախագծից օսերը հրաժարվեցին: Ստացվում է, որ, Վրաստանի կողմից նման մոտեցման վավերացումից հետո, նրանք ներփակվեցին եւ, որպես գլխավոր հիմնախնդիր, առաջադրեցին քաղաքական հարցեր: Նախկինում նրանք այդպես չէին վարվում:

- Կոնկրետ , ինչ հարցեր են առաջադրում:

- Այսօր նրանք ամեն ինչ առնչում են ուժի չկիրառման մասին պայմանագրի ձեւակերպման հետ: Դա ծիծաղելի է, քանի որ Վրաստանը մի քանի անգամ ստանձնել է նման պարտավորությունը: Առաջին անգամ Սարկոզի-Մեդվեդեւ համաձայնագրի ստորագրման ժամանակ, որտեղ այդ կետը առանձնակի ընդգծված է, ի տարբերություն Ռուսաստանի, Վրաստանը կատարել է ստանձնած պարտավորությունները, հակամարտության գոտուց դուրս է բերել իր զորքերը: Եվրոպական դիտորդները հաստատում են, որ հակամարտության շրջաններում վրացական ռազմական տեխնիկայի կուտակումներ չկան: Երկրորդ անգամ իր նախագահության ժամանակ դա կատարեց Միխեիլ Սաակաշվիլին: Հանդես գալով Եվրախորհրդարանի գագաթաժողովին` նա հայտարարեց, որ Աբխազիայի եւ Հարավային Օսեթիայի նկատմամբ ռազմական ուժ չի կիրառվի: Եվ դա ասվեց ոչ թե ինչ-որ երկրորդական հավաքին, այլ պաշտոնական ամբիոնից:

Եվ վերջապես, 2013 թվականի մարտին, արդեն նոր իշխանության օրոք, խորհրդարանն ընդունեց բանաձեւ, որտեղ միակողմանի ստանձնված էր ռազմական գործողությունների չվերսկսման մասին պարտավորությունը:

- Իսկ ինչն է խանգարում վերոնշյալ պարտավորության հերթական պաշտոնական վավերացմանը:

- Ներկա պայմաններում, աբխազական եւ օսական կողմից առաջադրվող պահանջը, որ վերոնշյալը վավերացվի առանձին փաստաթղթով, այնքան էլ իմաստավորված չէ: Բոլորի համար ակնհայտ է, որ Վրաստանն ուժ կիրառելու մտադրություն չունի, եթե անգամ ցանկանա, միեւնույն է, այնտեղ ռուսական զորքեր են կանգնած:

Սակայն, երբ նրանք հեռանան այդ տարածքներից, այն ժամանակ էլ հնարավոր եւ իմաստավորված կլինի ձեւակերպել այդ պայմանագիրը: Իսկ մինչ այդ, պետք է քննարկվեն մյուս հարցերը, մյուս հիմնախնդիրները, որոնք կուտակվել են, եւ որոնք իրականում շատ են` կապված մարդկանց տեղաշարժերի, արտաքին հարաբերությունների, առեւտրի եւ այլնի

2 / 3

ՊԱԱՏԱ ԶԱՔԱՐԵԻՇՎԻԼԻ . «ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ ԱԿՆՈՑՆԵՐԸ ՀԱՆԵՑԻՆՔ ԵՎ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՆ ԻՐԱՏԵՍՈՐԵՆ ԵՆՔ ՆԱՅՈՒՄ »

հետ:
Պահանջների առաջադրմամբ, նրանք ուղղակի ժամանակ են ձգում, իսկ դա բացասաբար է անդրադառնում հակամարտության կարգավորման գործընթացի վրա, քանի որ, եթե այդպես շարունակվի, այդ դեպքում Վրաստանի բնակչությունը եւ ամբողջ աշխարհը կսկսի մտածել, որ աբխազներն ու օսերը խաղաղության կողմնակից չեն: Եթե այդպես է, ապա զուր ինչո՞ւ ենք ուժերը ծախսում: Նրանք պետք է օգտվեն հարմար առիթից:

- Վրաստանի խորհրդարանում արդեն սկսվել են բռնազավթված տարածքների մասին օրենքում փոփոխությունների ծրարի քննարկումները: Ի՞նչ են տալիս այդ փոփոխությունները , որքանո՞վ են դրանք հրատապ:

- Իրոք, Վրաստանի խորիրդարանում փոփոխությունների առաջին ունկնդրումն անցավ: Ցավոք, իրավաբանական գործընթացը որոշակիորեն ձգձգվեց, սակայն դա մոտ ժամանակներում կավարտվի: Այդ օրենքում փոփոխություններն անհրաժեշտ են ու հրատապ, եւ դրանք պետք է ուղղված լինեն բռնազավթման ու ոչ թե մարդկանց դեմ: Օրինակ, եղել են դեպքեր, երբ մարդիկ, բռնազավթված տարածքների տարանցումով, մուտք են գործել Վրաստան եւ հայտնվել են բանտում: Նմանների թվում կային այնպիսիները, ովքեր տեղեկություն անգամ չունեին, որ դրանով խախտում են Վրաստանի օրենսդրությունը: Գտնում եմ, որ մոտեցումն ավելի շատ մարդասիրական պետք է լինի: Պետք է սահմանենք վարչական տուգանքներ, սակայն` ոչ բանտարկություն:

ՅՈՒՐԻ ԽՈՐԵՆՅԱՆ

3 / 3